

Pedagogická koncepce dětského lesního klubu „V lese“

Platnost od: 1.5.2016

Zřizovatel, právní forma: Občanské sdružení ARTCZECH.COM o.s.

Kontakt: Rita Málková – vedoucí klubu, tel. 603 912 284, rita@volny.cz, web: www.klubvlese.cz

OBSAH

1. Denní časový rozvrh

2. Zázemí

3. Pedagogické zaměření lesního klubu „V lese“

3.1 Preferované činnosti

3.2 Tematické oblasti

- Moje tělo
- Rozvoj verbálních a neverbálních komunikačních dovedností. Jazyk a řeč
- Poznávací schopnosti a funkce, představivost a fantazie, myšlenkové operace
- Sebepojetí, city, vůle
- Dítě a ten druhý
- Dítě a společnost
- Dítě a svět

4. Rozvoj klíčových kompetencí

4.1 Hrubá a jemná motorika

4.2 Sociální kompetence

4.3 Rozvoj sebevědomí a sebepojetí

4.4 Kreativita

4.5 Znalosti o přírodě a ekologii

5. Spolupráce s rodiči

Počet a věk dětí: max. 12 dětí ve skupině ve věku 3 – 6 let

Provozní doba: Po-Pá dle dohody 8,00 – 16,00 hod

1. Denní časový rozvrh

- 08:00 – 08:30** sraz a převzetí dětí na určeném místě
08:30 – 09:00 společná procházka cestou k chatičce
09:00 – 10:00 pobyt u chatičky, příprava ohně, přivítání v kruhu, svačina
10:00 – 11:30 pobyt v přírodě / vzdělávací činnost
11:30 – 12:00 návrat, osobní hygiena, převlékání, příprava oběda
12:00 – 12:30 oběd
12:30 – 14:00 odpočinek, relaxace, vyprávění příběhů a pohádek
14:00 – 15:00 svačinka, volná hra u chatičky
15:00 – 16:00 cesta zpět na určené místo

2. Zázemí

Lesní klubík „V lese“ se nachází v krásném přírodním prostředí Lotharova vrchu nad Krásným Studencem v Děčíně. Zázemím pro děti je dřevěná chatička na palouku u lesa, který má o.s. pronajatý k užívání od města Děčína. Děti mají přístup do celého okolí Lotharova vrchu, který skýtá smíšený les, louky, pastviny (kde mohou děti pozorovat krávy, koně, ovečky), studánku a potůček v lese, kamenité i travnaté plochy – pro děti nenahraditelný přírodní terén k volnému neomezenému pohybu.

3. Pedagogické zaměření lesního klubu „V lese“

Lesní klubík „V lese“ je inspirován lesními mateřskými školami. Většina programu probíhá v přírodě za každého počasí. Z charakteru zázemí a každodenního pobytu v přírodě vyplývá přirozené ekovýchovné působení programu.

Do programu jsou pravidelně zařazovány dílčí části tematických oblastí doporučených Rámcovým vzdělávacím programem pro předškolní vzdělávání a činnosti rozvíjející školní připravenost.

3.1 Preferované činnosti

- volná hra, experimentování
- učení prožitkem a nápodobou
- psychomotorická cvičení
- tvořivá práce s přírodním, odpadovým i jiným materiálem

3.2 Tematické oblasti

(jsou zařazovány pravidelně do programu lesního klubu od začátku docházky dětí)

Moje tělo

- uvědomění si vlastního těla (osvojení si poznatků o těle a jeho zdraví)
- rozvoj pohybových schopností a zdokonalování dovedností v oblasti hrubé i jemné

motoriky (koordinace a rozsahu pohybu, dýchání, koordinace ruky a oka apod.)

- rozvoj a užívání všech smyslů
- rozvoj fyzické i psychické zdatnosti, osvojení si věku přiměřených praktických dovedností
- vytváření zdravých životních návyků

Rozvoj verbálních a neverbálních komunikačních dovedností - jazyk a řeč

- rozvoj řečových schopností a jazykových dovedností (vnímání, naslouchání, porozumění, výslovnost, vyjadřování)
- rozvoj komunikativních dovedností (verbálních i neverbálních) a kultivovaného projevu
- osvojení si některých poznatků a dovedností, které předcházejí čtení i psaní

Poznávací schopnosti a funkce, představivost a fantazie, myšlenkové operace

- rozvoj smyslového vnímání, přechod od konkrétně názorného myšlení k myšlení pojmovému, rozvoj paměti a pozornosti, rozvoj a kultivace představivosti a fantazie
- rozvoj tvořivosti (tvořivého myšlení, řešení problémů, tvořivého sebevyjádření)
- osvojení si elementárních poznatků o abecedě, číslech

Sebepojetí, city, vůle

- poznávání sebe sama, rozvoj pozitivních citů ve vztahu k sobě (uvědomění si vlastní identity, získání sebevědomí, sebedůvěry, osobní spokojenosti)
- rozvoj schopnosti sebeovládání
- rozvoj schopnosti citové vztahy vytvářet, rozvíjet je, city plně prožívat a prožitky vyjádřit (pomocí dětem naučit se vřele komunikovat)

Dítě a ten druhý

- podpora podobnosti, spolupráce a rozdílnosti -diverzita – učíme se ji přijímat a na obou těchto charakteristikách budujeme skupinu (komunitu)
- rozvoj komunikativních dovedností, verbálních i neverbálních (dovednost diskuze, formulace svého názoru, dovednost dohody jako možnosti řešení konfliktu)
- rozvoj spolupráce ve skupině (plné začlenění se ve skupině, pocit uznání)

Dítě a společnost

- rozvoj schopnosti žít ve společenství ostatních lidí (spolupracovat, spolupodílet se)
- seznamování se světem lidí, kultury a umění, osvojení si základních poznatků o prostředí, v

němž dítě žije

Dítě a svět

- přirozené pozorování blízkého prostředí, okolní přírody a života v něm
- vesmír a svět – planeta Země, kontinenty, biotopy, jazyky
- přirozené poznávání přírodního okolí, sledování rozmanitostí a změn v přírodě (příroda živá i neživá, přírodní jevy a děje, rostliny, živočichové, krajina a její ráz, podnebí, počasí, ovzduší, roční období)
- čas, kalendář, dny v týdnu, hodiny
- pozorování životních podmínek a stavu životního prostředí, poznávání ekosystémů (les, louka, potok apod.)
- ekologicky motivované hravé aktivity (ekohry)
- smysluplné činnosti přispívající k péči o životní prostředí a okolní krajinu, pracovní činnosti, pěstitelské a chovatelské činnosti, činnosti zaměřené k péči o školní prostředí, zahradu a blízké okolí

Podle tématu měsíce jsou voleny různé činnosti, které z různých úhlů pohledu a úrovní obtížnosti nabídnou dětem zkušenost a poznání nových informací. (téma měsíce vždy doprovází dětské knížky a příběhy k tématu)

leden - labyrinty ve sněhu; tanec vloček; po stopách zvířátek

únor - zvířátka v zimě; krmítka; masopust

březen - když jaro v trávě ťuká

duben - velikonoční čas; jarní kytičky; mláďata

květen - semínka; klíčení; pupeny; kvetoucí louka; Otvírání studánek

červen - léčivá síla přírodnin ; život ve vodě; poznáváme svět

červenec - voda, lodičky, zkoumání vlastností vody ; chůze naboso

srpen - lesní bohatství; přírodní živly

září - babí léto; plody podzimu

říjen - jablíčkování; den stromů; barvy podzimu

listopad - vítr a déšť, příprava na zimu, světýlka, Svatomartinské lucerničky

prosinec - Advent; Milukáš, Čas vánoční

4. Rozvoj klíčových kompetencí

Pravidelným pobytem v přírodě ve věkově smíšeném malém kolektivu dětí je umožněn individuální rozvoj v hlavních oblastech kompetencí předškolních dětí: hrubá a jemná motorika, sociální kompetence, rozvoj sebevědomí a sebepojetí, kreativita a znalosti o přírodě a ekologii.

4.1 Hrubá a jemná motorika

Les nabízí pestré podmínky pro rozvoj hrubé motoriky. Při každém pobytu v lese děti trénují rovnováhu na nerovném povrchu, mohou běhat, lézt, přeskakovat a nosit větve a kameny, klouzat po blátivém či zmrzlém povrchu atd. Zvláště nejmladším dětem pohyb v nerovném terénu výborně doplňuje rozvoj chůze, běhu, koordinaci pohybu.

Rozvoj jemné motoriky probíhá prostřednictvím manipulace s drobnými přírodními (jehličí, kamínky, tráva). Jemnou motoriku děti rozvíjí i při jednoduchých ručních pracích (práce s vlnou, tkaní, plstění), a práci na zahrádce (sázení semínek)

Pomocí cílených, zejména výtvarných činností, lze rozvíjet předškolní motorické dovednosti, podobně jako v běžné MŠ. Při pohybu jsou zapojeny smysly, zejména zrak a hmat, je rozvíjena prostorová orientace.

Děti se rovněž učí rozpoznat a respektovat hranice své fyzické zdatnosti a rozvíjí znalost o svém těle tím, že zapojují různé svalové skupiny.

V přírodním prostředí se přirozeně naplňují vývojové fáze :

"Dítě by mělo mít takové prostředí, aby mohlo dělat do sytosti následující činnosti. Zásadou je, že pokud taková činnost je nevhodná či nebezpečná, dospělý by měl umožnit ji dále provádět. ale za určitých pravidel, aby dítě nic nepoškozovalo a neohrožovalo sebe ani druhé.

Běhat, bouchat do věcí, bouchat věcmi o sebe, cupovat, dupat, experimentovat, házet, houpat, hrabat, chodit po schodech, klepat, krájet, mačkat, míchat, nosit všemožné předměty (nejenom po rovině, ale i přes nejrůznější překážky), otvírat a zavírat dveře, párat, plácát na vodní hladinu, protřepávat, přelévat a vylévat, rozbíjet, skákat, srovnávat, stavět v blátě i písku, stříhat, šplhat, tahat, trhat, třídít, vkládat předměty do sebe, vrhat a házet, vydloubávat...."

Rebeca Wildová: Svoboda a hranice, láska a respekt. Dharma Gaia 2010

4.2 Sociální kompetence

V přírodě vzniká celá řada situací a sociálních interakcí vyžadujících spolupráci, respekt, řešení konfliktů dohodou, rozpoznání pocitů druhého. Při pobytu v lese hraje důležitou roli vzájemná pomoc. Vždy platí obecné pravidlo, že dospělý jde příkladem. Je proto ochotný pomoci, vyslechnout, projevit soucit, navrhuje řešení situace atd.

Sociální kompetence jsou rozvíjeny během volné hry, kdy se děti sdružují za účelem společné činnosti, nebo při spolupráci na společných úkolech, které nabízí pedagog. Jednou z velmi podstatných sociálních kompetencí je respekt k druhému. S tím souvisí i dodržování dohodnutých

pravidel jako je nezasahování do soukromí ostatních (např. do batůžků či osobního koutku v lese) či hledání spravedlivé dohody. Děti se rovněž učí rozpoznat cítění své i druhých. Pokud je někdo unavený, děti nebo pedagog nabídne pomoc – vezme dítě za ruku, nese mu předem určený kus cesty batůžek apod.

4.3 Rozvoj sebevědomí a sebepojetí

Děti se v lesním klubu učí poznat vlastní hranice, pocity a potřeby. Jednou z prvních příležitostí pro rozvoj poznání vlastních potřeb a pocitů v lesním klubu je proměnlivost teploty při různých činnostech. Děti jsou vybavené a oblečené svými rodiči, kteří se řídí více či méně úspěšnou předpovědí počasí. Při intenzivní aktivitě se však děti i v mrazivém dni mohou přehřát. Uvědomění si tohoto pocitu jim pomůže vyhnout se nepříjemným následkům. Pedagogové se proto cíleně ptají, aby pomohli dětem uvědomit si vlastní pocit tepla či chladu a případně podle toho upravit oblečení. Pro rozvoj sebevědomí je les vhodný díky rozmanitým podnětům k aktivitám a stupňům jejich obtížnosti, které nabízí. Každé dítě si může nalézt strom, na který dokáže vylézt, výši větve, kterou přeskochí, rostlinu, kterou umí určit. Zároveň také poznává, že se ve svých schopnostech mezi sebou přirozeně lišíme.

4.4 Kreativita

V lesním klubu nejsou předpřipravené hračky a děti si předměty hry nalézají v přírodninách kolem sebe. Rozvoj tvořivosti je proto přirozená součást palety kompetencí, které jsou pobytem v přírodě rozvíjeny. Hra samotná je pak zároveň metodou, prostředkem, impulsem i odměnou. Při volné hře dítě posouvá samo sebe dál ve svém vývoji.

Děti také ještě neznají rozdíl mezi pojmy práce a hra. Vše je pro ně hra. Pozorují dospělé a chtějí se zapojit do jejich činností, být užitečné. Proto najdou v lesním klubu připravené malé hrabičky a lopatky, skutečně sázejí semínka atd.

4.5 Znalosti o přírodě a ekologii

Děti jsou v předškolním věku přirozeně zvědavé a proměnlivá příroda vyvolává četné otázky „co je to“ a „proč se takto děje“. Pobyt v přírodě je proto ideální příležitostí pro postupné poznávání a pojmenovávání jejích částí a dějů. Tyto projekty souvisí s ročním obdobím a jsou inspirovány pozorovatelnými prvky v přírodě (poznávání listnatých stromů na podzim, pozorování a poznávání ptáků v zimě u krmítka a na holých větvích, vliv erozní činnosti vody na jaře, když taje sníh atd.).

Příroda rovněž poskytuje ojediněle široké spektrum podnětů, které se průběžně proměňují se změnami počasí a ročního období. Děti tak mají unikátní příležitost naučit se tyto podněty vnímat, reagovat na ně a prostřednictvím vlastního prožitku pochopit souvislosti dějů v přírodě. Děti dlouhodobým pobytem v přírodě získávají velké množství na sebe logicky navazujících informací, které rozvíjí komplexní systém myšlení. Tuto komplexnost pak mohou velmi dobře uplatnit při vědecké práci, ale i v řídicích manažerských funkcích i v ekonomii. Příroda se stává přirozenou součástí jejich každodenního života, přírodní prostředí se stává důvěrně známým a přátelským,

stává se součástí jejich domoviny. Pobyt dětí v přírodě posiluje fyzickou kondici, sebedůvěru, odpovědnost, posiluje sociální vazby a spolupráci a pozitivně působí na psychiku dítěte.

5. Spolupráce s rodiči

Fungování lesního klubu „V lese“ je bez spolupráce rodičů nemyslitelné. Rodiče pomáhají v rozvoji zázemí a spolupracují při přípravě a pořádání akcí pro děti. Důvody pro zapojení rodičů jsou zejména:

- Podpora svépomoci jako jednoho z principů udržitelného rozvoje přírodního klubu V lese.
- Navázání přátelských vztahů mezi rodiči, vzájemné podpory a sdílení, zkušeností, řešení problémových situací, vzájemné výpomoci s dopravou, hlídáním dětí atd.
- Produkty společné práce rodičů a vedení dětského klubu jako prvek spojující „dva světy“ pro děti navštěvující klubík V lese.
- Příležitosti seznámení pedagogů s rodiči jako předpoklad porozumění specifickým potřebám dětí.

Předpokladem pro úspěšnou spolupráci s rodiči je dobrá respektující, pravidelná komunikace.

V Děčíně 1.5. 2016

Zpracovala: Rita Málková

